

VEREENIGING na die ABO

Deel 4

Van **PLAAS** na **MYNGEHUGGIE**

na **NYWERHEIDSDORP**

na **HANDELSENTRUM.**

Die dorp Vereeniging het sy naam verkry vanaf die laaste deel van een van die pioniersmaatskappye " De Zuid Afrikaansche en Oranje Vrij Staatsche Kolen en Mineralen Mijn Vereeniging", gestig deur Lewis and Sammy Marks.

George William Stow het steenkool in hierdie area weerskante van die Vaalrivier ontdek en die wakker sakeman Sammy Marks het dadelik die potensiaal van die ontdekking besef en die bogenoemde maatskappy gestig .

Hierdie maatskappy het in 1882 aansoek gedoen om 'n nedersetting op te rig op die plaas "Leeuwkuil". Die aansoek is eers in 1889 goedgekeur, 1892 is die eerste erwe van Vereeniging per publieke veiling in Johannesburg verkoop en dit was die begin van die dorp Vereeniging.

Die ontstaan en groei van Vereeniging is te danke aan die diamantmyne in Kimberley. Die maatskappy van Marks en Lewis , " De Zuid Afrikaansche en Oranje Vrij Staatsche Kolen en Mineralen Mijn Vereeniging", het kole as brandstof aan die myners in Kimberley verskaf. Toe die inheemse bosse in Kimberley se omgewing uitgekap en brandhout skaars geword het, het die aanvraag na steenkool uit Vereeniging toegeneem. Dit het die mynbou bedrywighede in Vereeniging 'n goeie hupstoot gegee.

Die ontdekking van goud aan die Witwatersrand het ook bygedra tot die snelle ontwikkeling van mynbou in Vereeniging.

Central Colliery het gou ontwikkel as een van die grootste steenkoolmyne in Afrika.

VEREENIGING : PER PACEM AD INDUSTRIAM : By peace to industry.

Ekonomiese aktiwiteite

Mynbou in Vereeniging: p.3

Mynongeluk by Central Mine 1905 p.4

Coalbrook Mynramp p.5

Nywerhede

Staal en Oorlog p.7

Sammy Marks: Vader van Vereeniging

Eerste Wêreldoorlog p.8

Massey-Ferguson p.9

Tweede Wêreldoorlog p.11

Elektrisiteit p.12

JH Dickenson verander die voorkoms van Vereeniging p.15

Handelsektor p.16

Vereeniging Vliegveld p.19

Vereeniging Vliegskool / Militêre Basis p. 22 Vliegbote p.24

Driwwe en Brûe p.27

Kruitbaddens en pont oor die rivier p.30

Spoorwegsentrum p.31

Probleme en Struikelblokke in Vereeniging p.31

Ander Bevolkingsgroepe in Vereeniging p.33

Indiërs p.33

Swartes / Vereeniging Lokasie Opstand / Sharpeville Tragedie p.37

Bruinmense p.42

Dorpwapen p.42

Vereeniging: Ontwikkeling en huidige situasie (2022) p.44

Mynbou in Vereeniging

Daar was/is verskeie steenkoolmyne reg rondom Vereeniging.

Vereeniging is vandag nog bekend daarvoor dat 'n lagie fyn swart stof alles in die dorp en omgewing bedek.

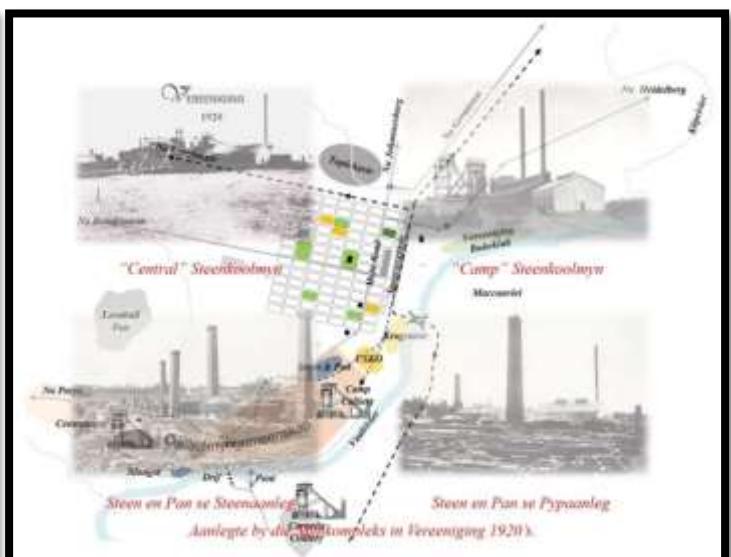
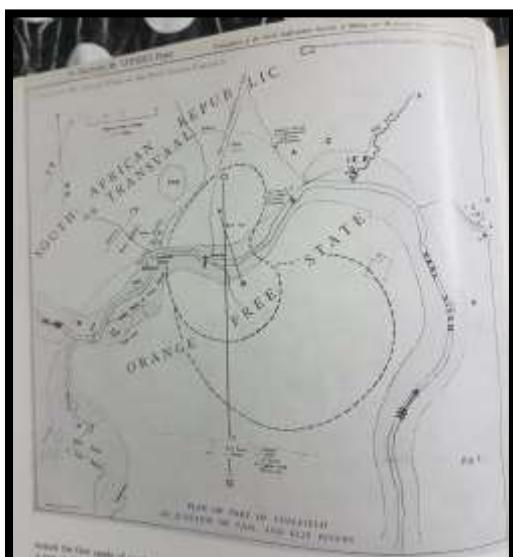
Stow se eerste primitiewe mynbedrywighede het op die plaas Leeuwkuil begin. Hierdie ou skag het later deel van die Bedworth Steenkoolmyn geword.

Central Mine was een van die eerste myne wat ontwikkel is. Hierdie myn het baie probleme metveral hoë konsentrasies gasse gehad.

Aanvanklik was meeste werkers en veral die mynbestuur immigrante, meeste afkomstig uit Engeland.

In die jare na die Anglo-Boereoorlog het die meeste van die inwoners van Vereeniging in Central Mine gewerk of by die aangrensende steengroef gewerk.

Plase was afgebrand en verwoes deur die Britte se Verskroeide Aarde Beleid tydens die ABO en arm boere het hoopvol na die oorlog na Vereeniging gestroom om werk te probeer vind.

Mynongeluk by Central Mine 1905

1900. Vereeniging was nog 'n klein dorpie. Byna die helfte van die inwoners het in die steenkoolmyn (Central Mine) gewerk.

Vroeg **1905** het daar 'n groot krisis in Vereeniging ontstaan toe die steenkoolrif by die Jubilee skag aan die westekant van die Central Mine doodgeloop het en alle ondergrondse werk daar gestaak is. Mettertyd het die dak van die myn daar ingestort en daardie deel van die myn was vergete tot Mei 1905.

13 Mei 1905 was daar 'n spontane ontploffing in hierdie verlate deel van die myn en gevaelike gasse het gou versprei na die res van die Central Mine.

Heelwat werkers was oorval, blank sowel as swart. Alle bedrywighede in die myn is gestaak vir die dag.

Dieoggend na die ontploffing is die mynbestuurder en 5 senior beampies ondergronds om te gaan ondersoek instel. In die flou lig van hulle veiligheidslampies het hulle die donkerte aangedurf terwyl hulle sakdoeke voor hulle neuse gehou het. Dwarrelende gas het hulle onverwags oorval en een vir een het hulle inmekaaargestort en gesterf. Vrywillige reddingswerkers het desperaat probeer help in die digte rook maar hierdie heldedaad het net nog meer lewensverlies tot gevolg gehad. Tien (10) witmense en sewe (7) swart mense se lyke is uiteindelik na die oppervlak toe gebring.

Interessant, die myn het bly brand tot 1917, byna 'n dekade lank.

In 1917 was die Vaalrivier in vloed, die walle het oorstrom en water het in die verlate myn (Central Mine) ingestroom.

Die water het ook in die brandende Jubilee seksie ingestroom.

Die opbou van stoom ondergronds het 'n reuse ontploffing tot gevolg gehad en byna die hele myn het ontplof en inmekaaar gestort. Stoom het hoog in die lug opgeskiet uit die ou myn uit.

Vandag is daar net 'n baie diep blou gat vol water, opgestote grondbanke en half weggewerkte mynhope as stille getuienis van die eens florende myn en die ramp wat daar plaasgevind het.

Die "Blou gat" was in die verlede 'n gewilde plek om te besoek en die dorp se seuns het hier lekker visgevang. Waaghalse het ook met hulle viertrekvoertuie en motorfietse die steil hellings aangedurf.

Ongelukkig is hierdie verlate area nou 'n baie onveilige plek om te besoek.

Kriminele elemente het sedertdien hier oorgeneem. (2022)

Blou Gat (Spider Valley)

Gedenksteen Vereeniging Begraafplaas
Mynramp 1905.

Coalbrook Mynramp 1960

Coalbrook myn ramp 21 Januarie 1960 ('n Mynramp in die omgewing wat die hele land geskok het en bygedra het tot strenger reëls en regulasies t.o.v. Mynveiligheid)

Coalbrook myn - Suid van Sasolburg

Hoewel Coalbrook Myn nie by Vereeniging is nie, het hierdie ramp die hele area geraak.

In 1961 is die Coalbrook myn gesluit na gereelde verskuiwings in die aardlae(strata).

Die dorpie, Clydesdale, waar die monumentjie wat die Coalbrook Mynramp gedenk opgerig is, is in 1996 opgekoop deur 'n Taiwanese Sakeman en herdoop na Holly Country.

Toe die Taaibos Kragstasie in 1990 gesluit is, is alle steenkool mynbedrywigheide in hierdie area gestaak.

GESKIEDENIS van die COALBROOK MYNRAMP

Die grootste myn ramp in Suid Afrika se geskiedenis het plaasgevind op 21 Januarie 1960 by die Clydesdaleskag van die Coalbrookmyn naby Sasolburg.

Die eerste skag van die Clydesdale Collieries Company se steenkoolmyn by Coalbrook is in 1904 tot 'n diepte van ongeveer 133 m gesink en teen 1905 het hierdie myn 12 000 ton steenkool per jaar gelewer.

Die myn het dieper en dieper geword en het teen 1950 sowat 500 000 ton per jaar gelewer.

Die myn het hoofsaaklik steenkool aan die nuutgeboude Taaibos Kragstasie by Kragbron voorsien

21 Januarie 1960 om ongeveer 16:20 die Donderdagmiddag het die "dak" van een van die noordelike skagte ineengestort en 'n tweede ineenstorting het om 19:30 plaasgevind.

Al die stutpilare oor 'n gebied van meer as 300 hektaar het geknak soos vuurhoutjies, meegegee en die dak laat instort.

Van die mynwerkers kon daarin slaag om te vlug na veiligheid maar 435 werkers was vasgekeer deurdat al hulle uitgange geblokkeer was.

Vasgekeerde mynwerkers in die oostelike gedeelte was in lewensgevaar:

Hulle uitgange was toegeval.

Hitte en lugdruk in die myn was ongelooflik hoog.

Vars lug kon nie instroom nie en metaangas het in die skagte opgebou. Die dak van die tonnels wat nog oop was, was onstabiel en kort-kort het nog dele ingestort.

Die miljoene tonne rots wat neergestort het, het saamgepersde lug met geweld deur die tonnels gepers en massiewe skade soos opgefommelde spore en verwoesde koekepanne agtergelaat.

Gedurende die volgende elf dae sou reddingspanne onverpoosd werk om die 435 myners wat sowat 180m ondergronds vasgekeer was te probeer bevry.

Gate is geboor bokant die seksies waar die mynwerkers vasgekeer was en mikrofone is laat sak en van bo af is geroep, maar geen kommunikasie uit die donker dieptes kon bewerkstellig word nie. Net doodse stilte en druppende water.

Van die grootste bore in die land is gebruik (vanaf Welkom en Kinross gebring) om hulle te probeer bereik, maar hulle kon nie deur die harde dolorietlae boor nie.

Dit het geblyk dat die 435 vasgekeerde mynwerkers tydens die ineenstorting na Seksie 10, aan die suidelike kant van die skag, probeer vlug het.

Vir drie dae na die storting is daar gereeld geluide gehoor soos nog seksies in die myn inmekaar gestort het.

Geeneen van die vasgekeerde mynwerkers kon gered word of na die oppervlak gebring word nie en na elf dae is die reddingsaksie gestaak toe daar besef is dat daar geen oorlewendes kan wees nie.

Die ingang van die skag is later met beton verseël , die laaste rusplek vir 435 mynwerkers en 43 trekdiere.

Gedenksteen in die dorpie Holly Country

Nuwe gedenkstene is onlangs buite Holly Country opgerig (waar die mynwerkers gereeld bymekaar gekom het), maar daar is groot omstredenheid (polities) en reeds in uiterste verval en verwaardlosing.

Amfiteater met gedenkstene opgerig buite Holley Holley Country

Nywerhede, Staal en oorlog (WWI en WWII)

Sammy Marks: Vader van Vereeniging

Die ontwikkeling van die mynbou in Vereeniging het die grondslag vir die vestiging van nywerhede in hierdie gebied gelê.

Na die ABO het die stigting van nywerhede 'n uitkoms gebied vir verarmde, halfgeskoolde en onopgeleide Afrikaners wat noodgedwonge hulle plase moes verlaat om 'n heenkome in dorpe te probeer soek.

Die oudste fabriek in Vereeniging, die 2de fabriek in Transvaal, was **Vereeniging Brick & Tile Company** (1903 gestig) wat moes voorsien in die vraag na boumateriaal in die mynbousektor. Later het hierdie nywerheid se naam verander na Vereeniging Refractories. 'n Gedeelte van die Uniegebou in Pretoria se dak is bedek met teëls afkomstig uit hierdie nywerheid.

Vaalweekblad 27.10.1967

'n Groeiende vraag na yster- en staalprodukte, veral in mynbousektor en vervoersektor het ontstaan, veral na 1910, die Uniewording. Die Unie van SA.

1911 stig Henry Horace Wright, 'n Engelse myningenieur, en Sammy Marks die **Unie-Staalkorporasie van Suid-Afrika (USKO)**.

Marks rig 'n staalfabriek op aan die oewer van die Vaal naby aan sy steenkoolmyne sodat daar genoeg kolen verskaf kan word vir die fabriek se oonde.

Hierdie aanleg se doel was hoofsaaklik om tonne **skrootyster** te verwerk tot staal. Ongeveer 15 000 ton skrootyster het by die Spoorweë se werksplaas in Pretoria gelê. Die voorwaarde vir die toestaan van die tender om hierdie skrootyster aan te koop was dat daar verwag sou word van die geslaagde tenderaar om 'n fabriek op te rig vir die verwerking van skroot in staal.

Die kontrak word toegeken aan Wright en hy en Sammy Marks stig die Unie-Staalkorporasie van SA. Hulle kies 'n terrein vir die nuwe staalfabriek op die oewer van die Vaal, ongeveer 1 myl vanaf die onderhandelingsplek van die Vrede van Vereeniging.

1 September 1913 word die eerste staal in hierdie fabriek gegiet. Na 'n lang wag van 6 ure toe die tappat eers verstop geraak het en inderhaas weer oopgemaak moes word, verskyn die eerste dun straatjie gesmelte yster. 'n Lang staaf van 25 mm dik word in dun skywe opgesny en aan die belangrike gaste en teenwoordigers gegee as bewys van die eerste staal wat in SA vervaardig is.

Die fabriek het so 300 ton staal per dag kon lewer.

1920 is Sammy Marks oorlede. Hy word beskou as die Vader van Vereeniging.

Heelwat maatskappye het in Vereeniging tot stand gekom en Vereeniging het 'n groot sentra geword van staal en ingenieurswerksaamhede.

EERSTE WÊRELDOORLOG – Vereeniging

Die groot waarde van die staalfabrieke is eers besef toe die Eerste Wêreldoorlog uitgebreek het en die voorrade ingevoerde staal uitgeput was en daar nie meer ingevoer kon word nie.

Skroothope is deursoek, opslagplekke van buitemyne deursoek en skroot is met groot moeite per ossewa na die naaste spoorweghalte vervoer en na Vereeniging se staalfabriek gebring.

Tydens die **Eerste Wêreldoorlog** het die staalfabriek in Vereeniging oorgegaan tot oorlogsproduksie asook die voorsiening van staalprofiele vir ingenieursmaatskappye wat nou nie meer voorrade kon bekom vanuit die buitenland nie.

Baie van Vereeniging se mans het aktief betrokke geraak by gewapende magte.

1939 is Sammy Marks aktief betrokke by die identifisering en aanbevelling van 'n terrein vir Yskor se tweede staalfabriek (eerste een reeds in Pretoria) en Hendrik van der Bijl koop 'n groot stuk grond vanaf Vereeniging Estates vir hierdie doel. 1941 word daar begin met die bou van 'n plaatwalsaanleg en die dorp Vanderbijlpark ontstaan.

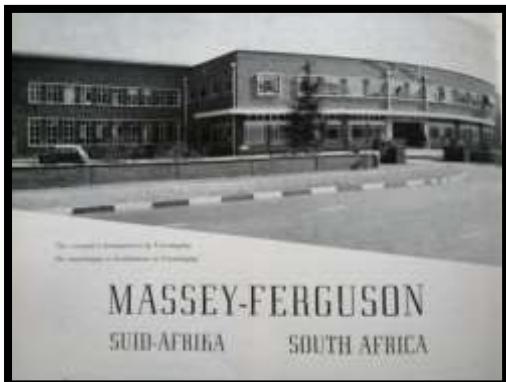
Massey-Ferguson Suid-Afrika - Vereeniging

1939 is ook 'n landbou- en implimente fabriek in Vereeniging opgerig, Massey-Harris, later Massey Ferguson, die grootste vervaardiger van landbou-implimente in SA.

Meganisering van landbou in Suid-Afrika was 'n baie stadige proses, hoofsaaklik vanweë goedkoop en volop arbeid op die Suid-Afrikaanse plase. Landerye is bewerk m.b.v. eenvoudige implimente wat in die meeste gevalle deur diere getrek is.

1939 met uitbreek van WWII is die "South African Farm Implement Manufacturers" (SAFIM) in Vereeniging opgerig om enkelvoor-osploë, ploegskare, planters en skoffels te vervaardig. Daar is besef dat die normale invoere van landbou-equipment nie sou kon plaasvind nie.

SAFIM het 'n aantal werkswinkels in SA begin, maar die maatskappy se produkte moes in Vereeniging vervaardig word aangesien die ingenieurswerke in Vereeniging reeds oor die regte masjinerie beskik het wat nodig was om die vervaardiging te doen.

Massey-Ferguson Vereeniging

SAFIM het die vervaardiging van tweeskaarploeë, skoffels en ploegskare gestandaardiseer en meer as 500 ton implimente in gewig per maand gelewer .

Na die oorlog het SAFIM vir Massey-Harris van Toronto in Kanada gevra om 'n vennootskap te sluit en in 1947 is 'n ooreenkoms aangegaan waarvolgens SAFIM vervaardigingsdienste en bemarking vanaf die Kanadese maatskappy verkry het.

1946 is die Ferguson petrolaangedrewe TEA Trekker met die driepunthak-stelsel ingevoer. Die boer kon daarmee sy implimente aan die trekker se driepunthak heg en dan die implimente vanuit sy drywers-sitplek m.b.v. die hidrouliese stelsel beheer. Dit was nie meer nodig vir 'n plaaswerker om sleepimplimente met die hand te beheer nie. Die trekker was lig en het baie minder brandstof gebruik as die swaarder trekkers wat nodig was om implimente te sleep.

Ten spyte van die boere se aanvanklike huiwering om die nuwe toerusting te aanvaar, het die Ferguson stelsel gou inslag gevind. Massey-Harris het 1953 die Ferguson maatskappy gekoop om die patent vir gemonteerde hidrouliese stelsels en sy diepte-beheer-grondwerktuie te bekom.

1961 stig Massey-Ferguson van Toronto "Massey-Ferguson Suid-Afrika Beperk" en Massey-Ferguson en SAFIM snoer hulle belange in SA saam. Alhoewel die Kanadese maatskappy een van die grootste aandeelhouers was, het die Suid-Afrikaanse publiek ook die geleentheid gekry om te deel in die maatskappy.

Hierdie nuwe maatskappy het op groot skaal landbou-masjinerie, implimente en onderdele in Vereeniging vervaardig, versprei en uitgevoer. Meer as 100 verskillende soorte plaasmasjiene en implimente is in Vereeniging vervaardig. Teen 1967 het Massey-Ferguson jaarliks R2miljoen Suid-Afrikaanse materiaal gebruik, waarvan R1,3 miljoen slegs staal aankope hoofsaaklik vanaf YSKOR Vanderbijlpark (Suid-Afrikaanse Yster-en-Staal Korporasie) was.

Meer as 90% van alle trek dier-implimente wat in SA verkoop is, is in Vereeniging vervaardig, asook implimente, masjinerie en onderdele vir Massey-Ferguson. Ook het die maatskappy jaarliks trekkers, masjiene en implimente vervaardig vir die uitvoer-mark. Die maatskappy in Vereeniging het benewens die inkomste vir Suid-Afrika ook die Republiek van SA miljoene rande gespaar in buitelandse invoere.

Massey-Ferguson Vereeniging Produksielyn 1967

Tans in Suid-Afrika (2021) : Massey Ferguson Nywerheid in Vereeniging is gesluit...

Gedurende die vroeë negentiger jare is die Massey Ferguson aanleg in Vereeniging permanent gesluit. Arbeidsonrus (Vakbonde en Unies), duurder arbeid, politieke woelinge en onstabiliteit in Suid-Afrika het hierdie tot gevolg gehad. Duisende mense is werkloos gelaat, groot finansiële verlies vir Vereeniging, Vaal drie hoek en Suid-Afrika.

Die maatskappy “Boeresake” is gestig en ADE-enjins, (Atlantis Diesel Enjins) is in Atlantis Kaap vervaardig. Ongelukkig ook sedertdien permanent gesluit. Tans word geen trekkers of onderdele meer in Suid-Afrika vervaardig nie, alles word ingevoer.

TWEEDE WêRELDORLOG - Vereeniging

Tydens die **Tweede Wêreldoorlog** (1939 – 1945) het Vereeniging se groot nywerhede weereens oorgeskakel na krygsprodukse en veral die vervaardiging van ammunisie. Terwyl baie van die manne krygsdiens verrig het, het huisende vroue in die fabrieke gaan werk.

By Stewarts and Lloyds het 1000 vroue, 600 mans en 3000 nie-blankes huisende bomdoppe gedraai en vervaardig. Teen 1942 het hulle sowat 130 000 bomdoppe per maand gemaak wat dan verskeep is na die slagvelde.

Die Unie-Staalkorporasie het vliegtuigbomme vervaardig, waavan net van die 250 pond bomme, 1000 per week gelewer is.

African Cables (Peacehaven) het kabels op groot skaal gelewer wat vir militêre kommunikasiestelsels gebruik is en vir bedrading van oorlogstuig.

Steenkoolmyne moes ook voorsien aan die behoeftes vir die krygsproduksie.

Vaalweekblad 29.5.1992

Bomfabriek deur vroue beman

Drs Dries Jensen.

Die sogte hande van meer as 6 000 vroue wat in die Tweede Wêreldoorlog op Vereeniging in die Swarts en Lloyds-aanval syl vir land bomme gemaak het, het harde weer op die slagveld gevloek.

Sowat 1 000 vroue het daaglik vervaardig geskou. Aanvanklik is al die werk daar maar geskou, maar sover mocht hul by die leër aangeval dat vroue-arsenal verhooged is om ingespan te word.

Sowat 600 blanke vroue was uit 2 000 vroue wat in die aanlig gewerk het volgens inligting wat deur die oorlogssenarier bekend gemaak is. Die Duitse vervaardiging wat gevloek is, was deur Nielssen D'Arth van die Lime Metal Company ontwerp nie so vloekig as die ander vroue wat daar gewerk het nie.

Die vroue vervaardig het sowat 1 000 in bedryf gebring. Tot hul 37 besienershouers van die vervaardiging van die vervaardiging begin afval. Vroue-

die geslaagte:
Tot die einde van 1942 is 'n tweede bomfabriek in Vanderbijlpark gestig. Meer as 200 vroue wat spesifieke huuswerk vir die tweede werkplaats daar geslaag. Tereel die einde van 1942 het die produksie maandeliks op 130 000 bomme geslaag.

A Vuurstofnaalde-armerol 3,8 duim 25-poundsduissel ket van die geslaagte lyn geslaag. Daar is ook 'n hoekslagende haarslaap-slaapdrif-motor-selkoms-en houerhefstoel-pryslaag.

Ook 13- en 18-pounds, tante- en secondear anti-trekklamme, en drieduusen- en 34-poundsdrukketters is geslaag.

Die aantal is kurr na die uitbreuk van die oorlog vir die vervaardiging van vloot-agtervoerder hangegis. Die vroue konste in oppervlakte van 40% eksplosiesgong en 30-poundsduissel ket geslaag.

Duur van sowat 30 wekke werkwoeds was die vervaardiging van 'n kruis. Groot hoevele tyd is die oorlog nie meer tegelyk kon word nie. Hul totale totale-

Vereeniging het 'n toonaangewende rol in die nywerheids- en vervaardigingsbedryf in SA gespeel, veral in die swaar nywerhede en die ingenieursbedryf.

Vereeniging en Vanderbijlpark het ontwikkel tot die land se voorste verskaffers van plaatmetale en het teen 1965 meer as die helfte van die totale yster en staalproduksie in SA vervaardig.

Ongelukkig was/is die gemeenskap en inwoners van Vereeniging feitlik heeltemal afhanklik van die vervaardiging van yster en staal.

Elektrisiteit in Vereeniging

Die Victoria Falls en Transvaal Kragsasie (TFS) na voltooiing op die walle van die Vaal in Vereeniging.

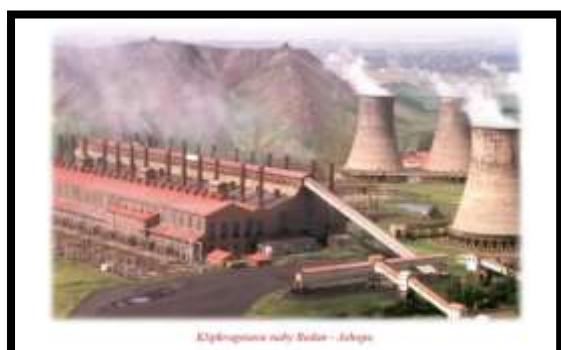
Die snelle ontwikkeling in die staalnywerheid het die noodsaaklikheid van elektrisiteit te weeg gebring.

1912 het die Victoria Falls and Transvaal Power Company die **VFP-Kragstasie** (Vereeniging kragstasie) naby die staalfabriek op die oewer van die Vaalrivier opgerig. Die Cornelia myn by Viljoensdrift het steenkool vir die kragstasie voorsien. Krag wat hier opgewek is, is deur hoë-spanningsdrade na die Witwatersrand geleei, die eerste hoë spanningsdrade wat in Britse Suid-Afrika (Unie van SA) opgerig is.

Steenkool was volop en goedkoop en elke huis in Vereeniging het 'n koolstoof gehad. Daar was ook nog geen straatligte nie.

Hoewel die VFP-Kragstasie in 1912 opgerig is, is elektrisiteit eers 1921 aan die dorp Vereeniging voorsien. Die eerste woonhuise wat bedraad is en gekoppel was aan die hooftoevoer van die VFP-Kragstasie, was in die meer vooruitstrewende en gegoede woonbuurt van Marklaan.

'n Groot vraag na elektrisiteit na die Ranse goudmyne het 'n tweede kragstasie genoodsaak. In 1936 is die **Klip-Kragstasie Redan** opgerig, 4,8 km noord van Vereeniging. Dit was met oprigting die grootste stoomaangedrewe kragstasie in die Suidelike Halfrond.

1924 word **Evkom** gestig (later Eskom).

1948 neem Evkom die VFP Maatskappy oor en bekom die Vaal-Kragstasie, die ou Vereeniging se Kragstasie en die Klip-Kragstasie.

1954 word **Taaibos-Kragstasie** by Kragbron gebou.

1959 is die **Highveld Kragstasie** (Kragbron) opgerig.

Vereeniging area het die grootste konsentrasie van kragopwekstasies in SA

1985 – 1990 **Lethabo-kragstasie** word opgerig naby Viljoensdrif en is een van grootste kragstasies in die land. Die naam "Lethabo" is uit Tswana geneem en beteken "Om 'n goeie lewenswyse te voer." Lethabo voorsien huidig krag aan groot dele van Gauteng. Die ander ouer kragstasies is sedertdien grootliks uit werking gestel.

Lethabo-kragstasie in 2009.

MOTHBALLING

The process of closing down Taaibos and Highveld power stations began in 1986. Both power stations were to be placed in reserve storage ("mothballed") over a period of two years. A "mothballed" power station was one that could be brought back into service if necessary.

Taaibos en Highveld

OUDSTE KRAGSENTRALE IN REPUBLIEK GAAN SLUIT

In BEKENDE baken op Vereniging gaan binne 'n jaar vervaart. Dit is die ou kragcentrale langs die Vaalrivier by Dikkenbospark wat op die oomblik die oudste kragcentrale in die land is.

Die kragcentrale is in 1922 gebou en word beskou as die oudste kragcentrale in die land. Die bou van die kragcentrale was deel van die ontwikkeling van die land, Klap-Tuinbos en Highveld kragcentrale is nie ontstaan tot die Vryheidsoorlog nie. Die ou kragcentrale was deel van die historiese ontwikkeling van die land.

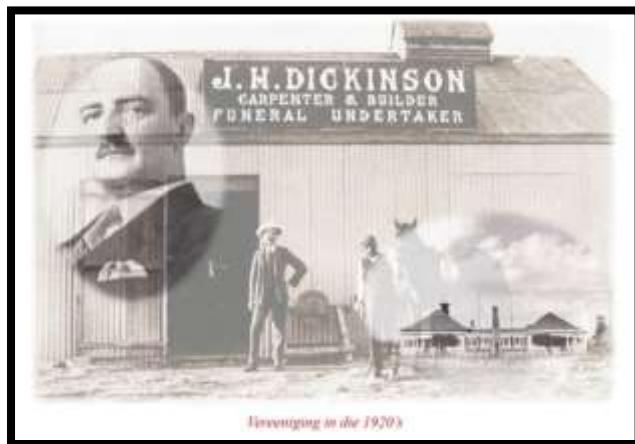
Die kragcentrale is in 1922 gebou en word beskou as die oudste kragcentrale in die land. Die bou van die kragcentrale was deel van die ontwikkeling van die land, Klap-Tuinbos en Highveld kragcentrale is nie ontstaan tot die Vryheidsoorlog nie. Die ou kragcentrale was deel van die historiese ontwikkeling van die land.

GESKIEDENIS

Die oudste kragcentrale in die land is die ou kragcentrale in die land, Klap-Tuinbos en Highveld kragcentrale is nie ontstaan tot die Vryheidsoorlog nie. Die ou kragcentrale was deel van die historiese ontwikkeling van die land.

Die oudste kragcentrale in die land is die ou kragcentrale in die land, Klap-Tuinbos en Highveld kragcentrale is nie ontstaan tot die Vryheidsoorlog nie. Die ou kragcentrale was deel van die historiese ontwikkeling van die land.

JH Dickinson verander die voorkoms van die myndorpie Vereeniging

JH Dickinson is gebore in Lancashire Engeland in 1880. Hy was 'n ambisieuse jong man en immigrer in 1901 na Suid-Afrika.

James Halliwell Dickinson kom in 1902 in Vereeniging aan, in 'n reaksie op 'n advertensie van Leslie in 'n koerant.

Hy arriveer per trein en is maar min beïndruk deur hierdie dorpie wat uit 'n paar hout-, en sinkgeboue bestaan.

Dickenson betrek 'n enkelkamer in die destydse Grand Hotel. Later bou hy die Royal Hotel op dieselfde perseel.

1910 stig hy J.H.Dickenson Construction (Pty) Ltd en na sy seun se geboorte verander hy die naam na J.H. Dickenson & Son (Pty) Ltd.

1921 begin hy sy eie bou-aannemersaak op Vereeniging en verander mettertyd die hele voorkoms van die dorp. Hy is verantwoordelik vir verskeie landmerke in die industriële dorp Vereeniging.

1925 word hy burgemeester van Vereeniging.

BLADSY 4

WAALWEEKBLAD

УВЧЕНИЕ

J H Dickinson was the creator of Vereeniging's skyline

Links stretch back 90 years

NO history of Verseniging would be complete without the Dickinson family's name. From the time that James Halliwel Dickinson started the "dynasty," the Dickinson name has come to be part and parcel of Verseniging.

Dickinson was dubbed "the

mothers, which was very busy during a diphtheria epidemic. During this time his mother-in-law, passed the timber from her property to the title of "The Land of Light." Later he met Maxine of Verseniging Estates and started up as a building contractor, erecting many of the society buildings.

Right this moment

man who gave Vereeniging a skyline "because he built it in the early buildings of the town".
J.H. Dickinson arrived in Vereeniging in 1902, after writing an advertisement placed by Dr T.N. Leslie, having come to the country in 1901 on completing his apprenticeship as carpenter and joiner in England.
He lived in a single quarters at a site where the Royal Hotel now stands, to live - when he built it. He married Miss Victoria Gledhill in Kroceton in 1909.
He left Dr Leslie to establish his own undertaking business, J. Dickinson's Building and Town Hall, Vereeniging, which was the old Vereeniging town hall and municipal offices. Roovers hotel, which started as a tea-kiosk, old Stobbe and Handweavers schools, Cango- taap, first main Raad Water Board Statute, Macmillan Dolly House, the old mansions along Brandwag Street, Uvoo's first black farriers, as well as those for lions in Pretoria, the country club and residence for Mr Bay Lewis, the Royal and National Hotel, the Glebe cinema (now demolished) and other buildings. J. Dickinson's Building and Town Hall, Vereeniging, was his home for 20 years, being Mayor in 1925, and he was a member of the council many times, forty days consecutively! Only Mr Dick Fourie held that office as many times as Dickinson.
Park named after him
He was first chairman of the Vereeniging Publicity Association, and the council named J.H. Dickinson park after him in recognition of his services to the town.
He attended Parliament Tides (in 1946, Union Ceramic, L. Hendry Pipe Company and the estate agents, Rickhoff and

almost all the houses and the recreation hall at the Val Pomer mansion, most of the houses at ESCU Rodan and the recreation hall, and most of the farm schools in the district.

By 1924 he had established himself so well that he became Iowa's controller. He was in office for 26 years.

being Mayor in 1925, and holding this office six more times, four terms successively. Only Mr Dick Fourie held this office as many times as Dickenson.

Park named after him.

He was first chairman of the Vereeniging Publicity Association, and the council named J H Dickenson park after him in recognition of his services to the town. He also founded Pilkington Tiles Ltd in 1946, as Union Ceramics Ltd, Henday Pipe Company and the estate agency, Dickenson and

Reynolds, still operating today, in 1907.

Jackie starts up

In sum, John (Jackie) R. Dickinson also started as a soldier but turned his bricklaying skills to the steel industry, especially in the specialized field of refractory bricks, establishing the firm R. Dickinson & Son in 1915, principally because JH (Jackie) was interested in doing so when Jackie brought the idea home !

Today with JH Dickinson's grandson Neville in the post

Diversified

Although it uses its name in the steel industry, J R Dickinson has diversified, now also supplying magnetic equipment to the mining industry (such as for conveyor belts), and even abroad.

The company has been involved with major European and American farmers and plant designers in neighbouring countries such as Zimbabwe, Botswana, Zambia and Mozambique. Neville Dickinson believes that it is the fact that it is still a family business that has stood it in good stead over the years, and that is what has kept it out of the clutches of any large corporation.

Dickinson's speciality is in refractory installations involving the design of the refractory lining, usually in conjunction with the furnace designer.

other enterprises there to secure suitable materials and imported as well as the responsibility and price of workmanship of the Dickinson concern. The company has filled into the most refractory bricks, making fixtures of stone, including fireplaces, chimneys, and mantels. Fields in which its products are used are the upper bed rock of the brick, cement, and gypsum quarries near Peterborough, and gypsum, chrome, mica, gold and silver mines, as well as in repairs to and the repair of all types of Neville Dickinson's services have been sought for by the local manufacturers, who, recognizing his acknowledged ability, have given him the Venerating

DIAMOND

29.5.1973 Vaalweekblad

Burgemeesters van Vereeniging

die Bürgemeisterkampf von Ver-
waltung war die längste beküs-
ter Dr. T. N. Leslie.

Hi het dit vir 14 jaar uitgevoerig bestudeer, later vir 2 jaar in 'n onderbreking van 10 jaar.

mr. James Dickenson, en die
nádighe burgemeester, mme. S.

Dr T. N. Leslie vanaf 1994 tot

Berbert Northmore — 1907/18

Airto David Berkowitz — 1913
to 1922

Linda Abrahams — 1922/23.
William James Bell — 1922/23.

James H. Dickenson — 1929 tot

Frank Haskins — 1931/32.

Dr. P. B. Vining = 1992/93

卷之三十一

Digitized by srujanika@gmail.com

John Little Schärpe — 204 tot
 en niet 1932.
 Michael Lubner — 1927/36.
 S. Fouris — 1938/39, 1941 tot
 1947, 1965 tot 1968.
 W. R. Evans — 1946.
 Dr. J. H. van Eeden — 1942/46,
 1954/55.
 T. G. Warwick J. P. — 1948/49.
 Dr. A. Bas — 1949/50.
 Dr. R. Ames — 1950/51.
 H. W. Kruger — 1951/52.
 R. S. Truter — 1952/53.
 Charles Johannes Schlebusch —
 1953/54.
 D. J. Malan — 1953/56.
 H. W. Chatterjee — 1956/57.
 J. V. Kotze — 1957/58.
 Philipp Bodda — 1958.
 R. W. Crawford — 1959/60.
 H. L. Engelbrecht — 1960/62.
 C. J. Jacobs — 1961/64.
 J. J. Swanepoel — 1964/65.
 D. J. Botha — 1966/67.

Vereeniging 75 Jaar

Handelsektor

1896 het winkeliers sake in Vereeniging in 8 **sinkgeboutjies** gedoen.

1904 het die eerste **Indiërhandelaars** hulle in Vereeniging gevestig en meeste inwoners het hul inkopies by hulle gedoen. Indiërs het daagliks by die woonhuise omgegaan om hulle groente en vrugte te verkoop, ander het hulle bondels ware op hulle rug rondgedra en baie goedkoop aangebied, die sogenoamde “Bundle Sammys”.

Besighede het aanvanklik nie vinnig toegeneem in Vereeniging nie.

Eers laat **dertigerjare** het heelwat nuwe besighede hulle in die sakesentrum gevestig,(Storiestraat en Railwaystraat), oa Mr Harry Northmore se slaghuis, Mr Silbermans se “tea-room” en Mr Wolff se horlosiemakerswinkel.

In Markstraat was bv McRobbs's Aptek, Webbers Haarkappersalon, Knox' Hotel, Cuthberts en Cutlers se kruidenierswinkel.

In Voortrekkerstraat bv Dadabhay se groot afdelingswinkel (westekant) en selfs Mr Northmore se garage.

1935 is Marklaan geteer en dit het ‘n hupstoot gegee aan die ontwikkeling van ‘n sakebuurt in Marklaan, na die stasie se kant toe.

Die kultuursamestelling van Vereeniging se bevolking het genoodsaak dat aan ‘n verskeidenheid behoeftes voldoen moes word en ‘n groot verskeidenheid ondernemings het ontstaan.

Sestigerjare was daar reeds 594 sakeondernemings in Vereeniging gevestig. Vereeniging se gevestigde besighede het ook die ander jonger Vaaldriehoekdorpe, soos Vanderbijlpark, bedien.

Die ou Barclays Bank

Standard Bank in 1961

Vereeniging as oudste dorp met sy boomryke pragtige tuine en parke het mense gelok vir rustige inkopies.

Die ryke kultuurverskeidenheid van volksgroepe kon hier saam inkopies doen.

Die eerste groot supermarket, OK Basaar open na die Tweede Wêreldoorlog.

Die opening van die **nuwe markgebou** het Vereeniging se vars produkte mark laat groei. Gedurende die sewentiger jare was die mark die derde grootste varsprodukemark in SA, slegs Pretoria marke was groter.

Die uitbreiding van die **slagpale** het ook bygedra tot die snelle groei van die handelsektor.

Verskeie **kettingwinkels** open takke in Vereeniging soos Checkers en Woolworths.

Bedworthpark Pick 'n Pay Hypermarket, die eerste van sy soort, open 1980 sy deure, digby die grens van Vanderbijlpark, na 'n bittere stryd tussen die buurdorpe Vanderbijlpark en Vereeniging oor die ligging van hierdie Hypermark.

Vaalweekblad 27.7.1973

Vereeniging News berig in uitgawe June 27, 1980 : Clr Botha: “ ..a vital phase in the long-term planning of Vereeniging as a regional commercial center. Commercial development of our municipal area is divided into two phases. Firstly, the central business district, where we have established an Asiatic Bazaar and where urban renewal of areas will take place. This programme has reached an advanced stage.

The second phase was to establish a complex of satellite suburban hyperamas such as Checkers in Three Rivers, the Multi-Market in Arconpark and now the Hypermarket in Bedworthpark. “

Soos die buurdorpe ontwikkel het, het koopkrag in Vereeniging egter verminder want die dorpe is te naby aan Vereeniging. Buurdorpe soos Vanderbijlpark het eie winkels geopen en klante begin weglokk van Vereeniging af. Selfs groot winkels in Johannesburg het klante weggelok.

Parkering in Vereeniging het ook 'n probleem geword sodanig dat daar in 1972 deur 150 handelaars in die besigheidsentrum 'n peticie opgestel is.

Vereeniging Vliegveld

1933 het Vereeniging Estates op sy eie eiendom 'n vliegveld, wes van die dorp, uitgelê.

Verskeie verrigtinge soos lugwedrenne en skoue is hier aangebied.

1934 het die Vereeniging Flying Club op hierdie vliegveld SA se eerste nasionale lugwedren gehou, dit is jaarliks herhaal, dit het gou bekend geraak as die Goewerneur-Generaal se Lugwedren.

Baie vlieëniers het hier opleiding ontvang en van hulle het gedurende die Tweede Wêreldoorlog diens gedoen.

Stewarts & Lloyds het hulle eie private landingsstrook gehad waar redelike groot vliegtuie kon land. Hulle het ook hulle eie vlieënier gehad.

Vereeniging se vliegveld het wel probleme ondervind soos hoogspanningskragdade wat gevaar ingehou het tydens opstyg en landing, gras wat vinnig lank word op die aanloopbaan en soms was dit moeilik om die landingstrook uit die lug te sien. Burgerlugvaart het vereis dat die gras kort gehou moet word, die landingstrook moet vry van klippe, gate, miershope en bosse gehou word en alle tekens moet gereeld elke 3 maande wit gemerk word ten einde lisensie vir openbare gebruik van lughawe uitgereik kon word.

Aanvanklik het hoofsaaklik vliegtuie van die groot fabrieke die lughawe gebruik.

1975 is 'n nuwe Vereeniging Lughawe oos van Roshnee voltooi, binne beheergebied van Jan Smuts Lughawe. 1978 is die hoofaanloopbaan geteer en van beligting voorsien, 1990 is die dwarsaanloopbaan ook geteer. Hierdie verbeterings het bygedra dat die lughawe gereeld gebruik is.

Sarel Feldsman:

"1.5.3 LUGVAART Alhoewel daar verskillende lughawens en landing stroke in die Vaaldriehoek was, was die lughawe in Vereeniging die belangrikste in die tydperk onder bespreking.

Daar moet egter in gedagte gehou word dat alle landingstroke en lughawens van militere betekenis was.

Die Vereenigingse lughawe het voor en tydens die Tweede Wereldoorlog 'n bepaalde ekonomiese en militere betekenis gehad.

Lugvaartfasiliteite was vir 'n vinnig ontwikkelende nywerheidsdorp soos Vereeniging onontbeerlik.

Gedurende 1933 het Vereeniging Estates 'n vliegveld aan die westekant van die dorp aangele.

Die vliegveld in Vereeniging was gedurende die Tweede Wereldoorlog 'n Britse lugmagbasis, waar 22-Lugskool gestasioneer was.

Die Vaaldam het tussen 1940 en 1950 as landingsplek vir Solent-vliegbote gedien.

Die vliegbootbasis op die dam het nou met 22- Lugskool in Vereeniging saam gewerk.

Die vliegveld in Vereeniging het vanwee die uitbreiding van die dorp en die bou van die deurpad deur die aanloopbaan in onbruik verval.

Die nuwe Vereenigingse lughawe is in 1976 aangelê met die doel om as 'n landingsfasiliteit te dien, indien die landingsfasiliteite aan die Rand weens slegte weer nie toeganklik sou wees nie. Fasiliteite by die Vereenigingse vliegveld, soos elektriese ligte, 'n teeraanloopbaan en 'n heliport het 'n besondere betekenis aan die vliegveld verleen.

Die vliegveld is amptelik op 31 Mei 1977 deur die minister van verdediging, mnr. P.W. Botha, geopen. Die teenwoordigheid van militere hooggeplaastes soos genl. maj. R.F. Holtzhausen, lt.genl. H. A. Kotze (hoof van staf logistiek) en genl. maj. E.A.C. Pienaar (hoof van lugstaf-operasies) as eregaste tydens die geleentheid, kan die vermoede laat ontstaan dat die lughawe ook van militere betekenis moes wees.

Die belangrikheid van die lughawe het toegeneem, want teen die middel van 1984 is ook 'n radiobaken by die lughawe opgerig.

Volgens die destydse voorsitter van die bestuurskomitee van die Vereeniging lughawe, mnr. Kingsley Bell, kon Impala vegvliegtuie en Boeing 727-vliegtuie op die lughawe land.

Die moontlikheid is in 'n stadium oorweeg om 'n lugmag Sentrale argief bewaarplek en kommandobasis by die lughawe tot stand te bring. So 'n basis sou tot die voordeel van die inwoners van die Vaaldriehoek strek. Sulke fasilitete sou ook vir militere opleiding en vir parades aangewend kon word.

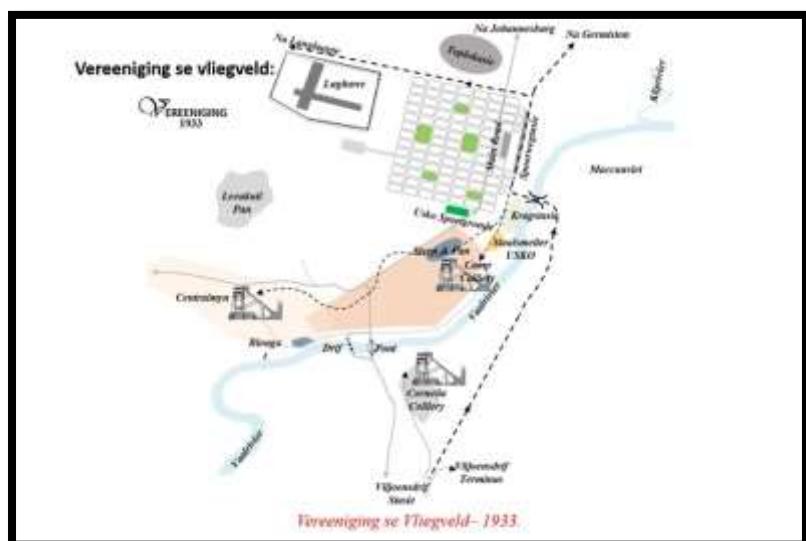
Daar het reeds in die sestigerjare 'n stelsel van kommando-eskaders ontstaan en die lughawe kon sy fasilitete tot die beskikking van sulke eskaders stel. Die motief agter die idee om die lugmag te betrek, was ekonomies van aard. Die stadsraad van Vereeniging het die koste verbonde aan die lughawe, soos water en ligte, gedra. Indien die lugmag betrokke sou raak, sou die staat die koste oorneem. Die redes waarom die lugmag besluit het om nie die lughawe oor te neem nie, was omdat die enigste toegangsroete deur 'n Indier-woonbuurt geloop het en daar geen direkte aansluiting by die snelweg (R59) was nie. Die kraglyne naby aan die aanloopbaan het ook 'n potensiele gevaar ingehou.

Vredesinisiatiewe teen die begin van die negentigerjare in Suider-Afrika, het 'n klemverskuiwing van die militêr- na die ekonomies-strategiese tot gevolg gehad. Voorgenome ontwikkeling sou kon meebring dat die Vereenigingse lughawe die suidelike lughawe van die PWV-gebied word.

'n Russiese Antonov AN 32-vragvliegtuig het tussen 1990 en 1992 op die lughawe gestaan, sodat vrag vanaf Vereeniging dwarsoor Afrika vervoer kon word. Daar was gerugte in omloop dat die vliegtuig Vereeniging as basis gebruik het vanwaar wapenuig na Angola vir die Uniao Nacional para a Independencia Total de Angola (UNITA) gevlieg sou word.

Groep 17 op Vereeniging het oor 'n landingsplek vir militere helikopters beskik.

Belangrikheid van die Vereeniging-lughawe was toe Regiment Overvaal tydens 'n oefening in 1995 besluit het om eerder sy lugafweerbatterye daar, as by die treinbrug oor die Vaalrivier te ontplooi."

Lady Heath het by Maccauvlei geland op haar solo vlieg van Kaapstad na London in 1928.

Vereeniging Vliegskool: Lugmagskool

Daar is gereken dat Vereeniging ideaal geleë was vir 'n lugmagskool, die Hoëveld weer is redelik stabiel en daar was nie hoë geboue in die area nie.

Tydens die Tweede Wêreldoorlog het die Unie-Verdedigingsmagte grond by Leeukuil oorgeneem waarop die Suid-Afrikaanse Lugmag 'n vliegskool opgerig het. Verskeie van die Royal Air Force (RAF) se personeel word in Vereeniging gestasioneer, baie vestig hulle permanent in Vereeniging. Hulle het selfs ambulansvliegtuie vir die publiek beskikbaar gestel.

22 AS (22 Lugskool) open Januarie 1941 en onder bevelvoerder G/C Elliot verander 'n kaal stuk grond in 'n vliegskool met geboue, vliegtuigloodse (hangers), bome en grasperke.

Januarie 1943 arriveer die eerste 14 Harvards.

Mei 1943 is daar reeds 51 Harvards en Januarie 1944 107 Harvards.

Hierdie vliegskool het nou saamgewerk met die basis van die BOAC Vaaldam Vliegbootbasis, die Solent Vliegboot. Daar is lug tot grond aanvalle geoefen op plase om Vaaldam.

30 November 1945 is opleiding by 22 AS gestaak en baie Oxfords verkoop as skrootyster. Huidig min oor van 22 AS.

Baie het hul lewe hier verloor tydens opleiding (toerusting was maar primitief in beginfase), van hulle is begrawe in die Vereeniging Konsentrasiekamp Begraafplaas

A short history of the Vereeniging Military Base 1939 -1946

By capt.(dr.) S. M. Fourie

Above : An areal photo of 22 Air School at Vereeniging during the Second World War.

Right : Harvards parked in front one of the hangars of 22 Air School. From 1943 training took place in Harvards.

Credits :D. Becker, *Yellow wings* (Waterkloof, SAAF museum, 1989); Directorate Document Service SANDF.

How many people today know that Vereeniging military base was actually an Air Force base.

When the second world war broke out in September 1939, the then prime minister genl. J. C. Smuts, suggested to Britain that South Africa would put to its disposal training facilities for pilots. In this process all over South Africa training bases sprang up. Vereeniging was chosen as one such a base. On 21 October 1940, 2 SFTS was resuscitated at Vereeniging but was redesignated 22 AS on 11 November 1940. By 31 December 1940 it had 21 Harts and 33 Audaxes on strength. 22 AS opened on 4 January 1941. The commander of the school G/C Elliot-Smith turned 22 AS from a bare air field into a fully developed air school with hangars, buildings, trees and neatly trimmed grass. 122 Reserve squadron was established under 21 Reserve Wing in 1941 and by April 1942 was joined by 132 Sqn.

In January 1943 the first 14 Harvards arrived and by 31 May there were 51 Harvards, 107 Hart Variants and 16 Masters. By January 1944 107 Harvards were on strength. Many airmen from 22 Air School lost their lives due to accidents. Most of them are buried at the military cemetery next to the Vereeniging show grounds.

22 Air School closely cooperated with the base of the BOAC at Vaaldam. This base was a flying boat base and the type of aircraft used was the Solent flying boat. The air force obtained permission through contracts to practice air to ground attacks on farms around Vaal Dam.

22 AS stopped training on 30 November 1945. The station was handed over to 15 AD early in 1946 and many Oxfords were sold as scrap from Vereeniging. Unfortunately there is not much left of what was 22 Air School.

Vliegbote Vaaldam

Daar was 'n noue verbintenis gewees tussen Vereeniging en die Vaaldam.

Die vliegbote is hoofsaaklik gebruik om instrukteurs en leerders te vervoer veral vanaf Engeland na Vereeniging.

Vliegbote land op Vaaldam, waarvandaan persone dan vervoer word per "shuttle" na die Vliegopleidingskool in Vereeniging.

Hier in verre suide, weg van die gevaar van Duitse bombardement, het jong vlieëniers opleiding ontvang om na opleiding in die oorlogszones in Europa te gaan diens doen(WWII).

Dit was 'n gevaelike tyd, tegnologie was nog nie so goed ontwikkel nie. Ongelukke het dikwels plaasgevind, soos die rye grafte in ou Vereeniging Begraafplaas stil getuig.

Jong vlieëniers in opleiding het hier tussen Vereeniging en die Vaaldam op plase lug- tot-grond aanvalle geoefen, dikwels met tragiese gevolge.

Die vliegbote is later Durban toe verskuif. Hier en daar in Deneysville is nog so een of twee herinneringe aan 'n tyd lank-lank gelede toe vliegbote nog op die Vaaldam geland het (soos Hangers/loodse, landingstrook waar vliegboot uitgesleep is en reuse geboue wat werkswinkels was.) Tans is daar nog een van hierdie vliegbote in Congela Aviation Museum, Durban. (Volgens my pa wat destyds in lugmag was en in Vaaldriehoek kom woon het.)

Die "flying Boats" was deel van "BOAC" lugdiens en nadat hulle onttrek was en nuwe groot lughawens gebou is (toe "Palmietfontein", Jan Smuts, Johannesburg Internasionaal, nou OR Tambo) het daar nie veel in SA agter gebly nie.

In Vereeniging is daar byna geen getuienis oor van hierdie militêre Vliegskool nie, ook net 'n gebou of twee.

'n Paar van die Vliegskool grafte in ou Vereeniging Konsentrasiekamp Begraafplaas.

(SEDBERGH SCHOOL ROLL OF HONOUR)

The Second World WWII

*Armitstead J

E 1938-1941

Aircraftman 21

First Class (pilot under training), RAFVR.

Killed on active service when his aircraft crashed during his course under the Empire Training Scheme in South Africa.

Buried Vereeniging Old Town Cemetery, Gauteng, SA.

25/5/1945 aged 20 years.

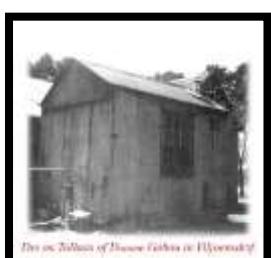
On 15th August 1942 he was transferred to No 2 A.S. Randfontein where he began his flying training on the famous de Havilland "Tiger Moth" biplane. He did his first solo flight on 4th September. The course, which included qualifying in spins, forced landing and aerobatics, ended on 7th November 1942. He had completed 72 hours flying including 31 hours solo. Thereafter Bill was sent to No 22 A.S., based at Vereeniging, where he trained on the Hawker Hart and Hawker Audax, both single engine biplanes. He completed his training having flown a total of 200 hours, half of which was solo. Bill received his Wings from Commander Napier at Vereeniging on 16th April 1943.

Driwwe en Brûe in Vereeniging omgewing

Driwwe en brûe het 'n sentrale rol gespeel in Vereeniging se geskiedenis, veral as verbinding tussen die suide en die goudvelde. Steenkool, goedere en passasiers tussen die ZAR en die suide moes die Vaalrivier hier kruis.

Die driwwe het geleid tot groot probleme en konflikte, so-ook die tolgelde wat betaal moes word.

TREINBRUG

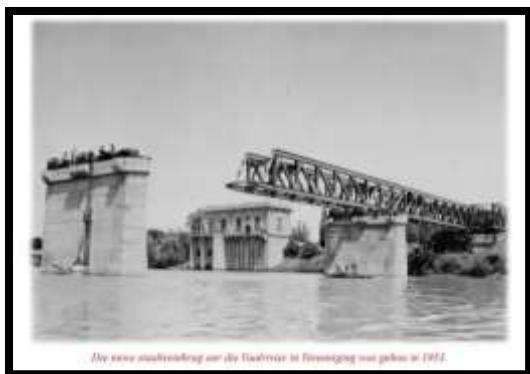
Tydens die ABO was die treinbrug oor die Vaalrivier by Vereeniging ook 'n belangrike sleutelpunt.

Die staalspoorwegbrug wat opgeblaas tydens die ABO, maar wat weer vinnig herstel is, het die hooflyn gedra vanaf die suide.

Vir ongeveer 50 jaar na die oorlog is die grootste deel van die spoorverkeer vanaf die suide oor hierdie brug. Die gewig en grootte van die treine het toegeneem, die struktuur van die brug het verswak en die brug het onveilig geword. Die klippilare en bouwerk is versterk, treine moes hul spoed tot 10mpu verminder en bote is gewaarsku om nie onder die brug deur te gaan as 'n trein daaroor gaan nie.

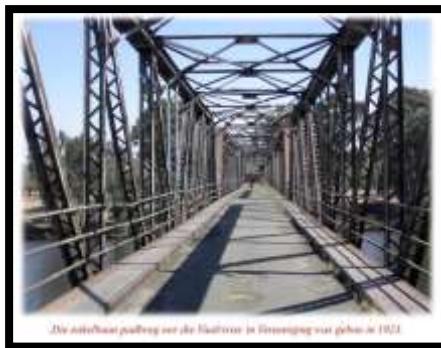

1953 is 'n nuwe staalbrug gebou langs Viljoensdrif, daar waar die ossewaens 75 jaar tevore moes deurgaan Rand toe. 1959/1960 is die bobouwerk van die ou brug afgetakel en dra nou 'n pyplyn wat steeds rus op op die pragtige ou sandsteenpilare.

PADBRUG

1923 is 'n enkelbaan padbrug oor die Vaalrivier gebou.

2022: Oorblyfsels van die ou padbrug. Ongelukkig ook reeds onder staalstropers deurgeloop.

FW de KLERK BRUG

FW de Klerk bridge open in 1978 and replaces the old single-lane bridge

The old Steel bridge over the Vaal River is replaced by the FW de Klerk bridge which also now has the name want sy naambord het sedertdien ook voete gekry skrootwerf toe. The old steel bridge was no longer safe and could not handle the traffic volumes anymore and under pressure from Dr Mario Milani the new bridge was built.

Vaalweekblad 17.7.1970

Vaalweekblad 1973

Kruitbaddens en Pont oor die rivier

Uit Vaalweekblad 55 jaar Gedenkuitgawe: "Mnr Bert Fivaz het in 1964 aan Vaalweekblad vertel: "Voor die opdamming van die Vaalrivier in 1923 was daar tussen die Barrage en Viljoensdrift twee driwwe, naamlik Baddrift (3 myl wes van huidige Baddriftbrug tussen Vanderbijlpark en Sasolburg) en Sanddrif (een myl; oos van die brug). Tussen die 2 driwwe was daar 3 kruitfonteine. Die een was waar die huidige Baddriftbrug is; die tweede 'n halfmyl wes daarvandaan en die derde op die plaas Wonderwater. Laasgenoemde was die sterkste." (29 Januarie 2014)

Inwoners van hierdie areas het hulle verlustig in die water van die 3 kruitbaddens en het ook van die water gedrink vir maagkwale en ander siektes. Selfs diere het die kruitwater bo die rivier se water verkies. Nadat die Barrage gebou is, het hierdie fonteine onder vars water gekom.

Die boere in hierdie area (huidig Sasolburg area) aan die Vrystaatkant het ook opstandig geraak omdat hulle na die bou van die Barrage nie hulle produkte by die naaste mark, Vereeniging, kon kry nie. Die oplossing was om 'n pont in 1928 in gebruik te stel.

1965 is die eerste brug (Baddriftbrug) hier oor die rivier gebou wat toegang vanuit die Vrystaat makliker gemaak het.

Vaalweekblad 17.7.1970

Vereeniging Spoorwegsentrum

Vereeniging se belangrikheid as spoorwegsentrum het geweldig toegeneem.

Toenemende mynbedrywighede op die goudvelde, Vereeniging se steenkoolmyne en die nywerheidsontwikkeling in Vereeniging het die spoorweë vinnig laat ontwikkel.

Tot na die Tweede Wêreldoorlog het Vereeniging se stasie onveranderd gebly. Daar was slegs 2 platforms en geen brug vir voetgangers nie.

Vereeniging se stasie was baie besig en rangeerbewegings deurentyd aan die gang. Verskeie ontsporings en ongelukke het plaasgevind. 28 Julie 1943 het 'n ongeluk op Vereenigingstasie plaasgevind waar verskeie mense beseer was, blybaar sinjaaltekens wat nie gehoorsaam is nie.

Daarna is heelwat veranderinge aan die spoorlyne aangebring en nuwe brûe gebou. Gedurende die vyftigerjare is die stasie vergroot en gemoderniseer. Die netjiese stasie met sy pragtige tuine was jaar na jaar aangewys as een van die mooiste en netjieste stasies in die land. Naweke het gesinne die silwerskoon stasierestaurant besoek vir die legendariese stasiekoffie en "Pie and Gravy". Voor die stasie het die skitterblink lokomotief wat uit 1898 dateer (SAR Class 6B no 500) gepronk.

Huidig is die toneel in en om Vereenigingstasie 'n hartseer gesig.

Probleme/Struikelblokke in Vereeniging

Vereeniging het vanaf sy vestigingsjare groot struikelblokke gehad wat oorkom moes word en huidig raak die probleme al hoe groter.

- Basiese gesondheidsdienste wat ontbreek het
- Swak gesondheid, mediese dienste wat tekort skiet
- Swak onderrig, gebrek aan onderwysfasiliteite
- Die oorgang vanaf 'n landbou-kultuur na 'n mynbou-kultuur en ook na 'n nywerheidskultuur
- Die nywerhede het werkers gelok vanoor die hele land en ook vanaf oorsese lande, geskool en halfgeskool. Mense van verskillende bevolkingsgroepes, verskillende kultuuragtergronde en verskillende vlakke van ekonomiese-ontwikkeling het hier gevestig.
- Kultuurvreemdheid. Die Afrikaner was nie voorbereid op die skok van verstedeliking nie en het moeilik by veranderde omstandighede aangepas. Vir die ander kultuurgroepes was die groot verskeidenheid kulture ook verwarrend. Die immigrante het ten spyte daarvan dat hulle bekend was aan 'n industriële omgewing 'n kultuurvreemdheid in Vereeniging ervaar
- Ekonomiese omstandighede ; Armoede, min werkgeleenthede en 'n laer inkomste het die algemene lewenspeil en lewensomstandighede van inwoners verswak. Reeds gedurende die vroegste jare het dorpenaars sopkombuise geopen en klere vir verspreiding onder die armes gekollekteer.
- Sommige plattelandse mense wat agt droogtes en terugslae verstedelik het en geen ander heenkome gehad het nie, is uit huishoudelike begrottings gevoed en geklee.
- Die instroming van mense lei tot die ontstaan van krotbuurte
- Siektes soos tuberkulose was meer en meer aangemeld
- Gesinslewe het drasties verander soos meer vroue die arbeidsmag betree het
- Nywerheidsonontwikkeling en handelsonontwikkeling het sedert die tachtiger en negentiger jare deur 'n moeilike proses van verandering en agteruitgang gegaan, grootliks beïnvloed deur die politieke situasie in SA. Die lewensstyl van die inwoners is drasties hierdeur geraak, sommige poog om aan te pas, ander slaag nie daarin nie en die behoefte aan maatskaplike sorg word groter en groter.
- Nywerhede en kragstasies hou gesondheidsgevare vir die inwoners in. Veral lugbesoedeling het later jare, veral sedert die sewentiger jare 'n groot kopseer geword. Lugbesoedeling het tot kommerwekkende hoogtes gestyg. Daar was pogings aangewend om lugbesoedelingsbeheer toe te pas en rookvrye areas te skep, tans agterweë gelaat weens gebrek aan fondse, beheer, kundigheid en wilskrag.
- Algehele higiëne beheer, voedselhigiëne, higiëne op handelspersele, vullisverwydering word 'n groeiende krisis

- Beheer oor klinieke, gesondheidspeil van inwoners kommerwekkend
- Arbeidersprobleme. Ooraanbod van halfgeskoolde arbeiders. Politieke onrus.
- Vloede

Ander Bevolkingsgroepe in Vereeniging

Indiërs

Voor die oorlog is Indiërs en hulle gesinne vanaf Natal na Vereeniging gebring om by die steengroewe te werk.

Die Vrystaatse regering het 50 Indiërs en hulle gesinne toestemming gegee om by Maccauvlei se boerdery te werk en om hulle daar te vestig.

Mettertyd het meeste van hulle handelaars en winkeliers in Vereeniging geword. Meeste het in persele agter hulle winkels gewoon.

1904 het die eerste Indiërhandelaars hulle in Vereeniging gevestig. Die grootste gedeelte van hierdie groep was Moslems en hul huistaal Gujarati. Vir die blankes en swartes het hul 'n vreemde en andersoortige kultuur gehad. Sommige Indiërsmouse het hul goedere op hul rug gedra wat hulle baie goedkoop verkoop het, die sogenaamde "Bundle Sammys". Indiërs het ook daagliks by woonhuise omgegaan om groente en vrugte te verkoop.

'n Groot hoeveelheid sake-ondernehemings wat aan Asiatische behoort het, het in Vereeniging se besigheidsentrum en weerskante van Voortrekkerstraat ontwikkel. Die Asiatische Basaar het op 'n gedeelte van Duncanville gevestig geraak maar die strukture daar was oorbewoon en onbevredigend.

1936 het Indiërs en Kleurlinge slegs 4% van die totale bevolking in Vereeniging gevorm.

Teen 1960 was Indiërs 1% en Kleurlinge 1.3% van die totale bevolking in Vereeniging.

1972 moes baie Indiërs hulle sakeondernemings sluit en verskuif na die suidelike gedeelte van die sentrale sakegebied, na die Indiërwinkelsentrum (Asiatiese Basaar), wat ongeveer 75 ondernemings kon huisves. Indiërhandelaars het kompensasiegeld van R80 000 gekry vir die verlies van hulle grond in die sakesentrum. Hierdie verskuiwing het plek gemaak vir die bou van Markpark. Hierdie gedwonge verskuiwing het gelei tot groot ontevredenheid onder die Indiërbevolking.

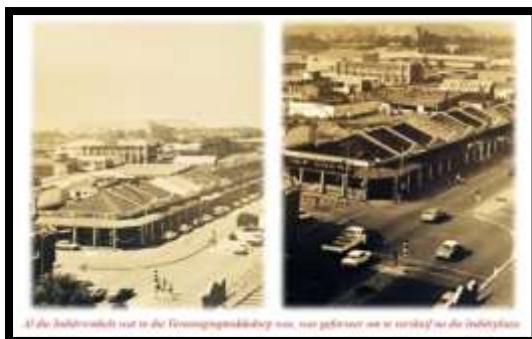
Markplein vooroor Markpark opgerig was in Vereeniging

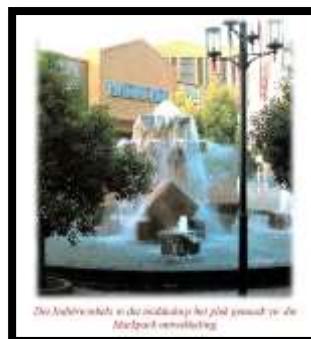
Vereenigingstraat in Vereeniging met Daudahar 3 van waar die eerste Indiërs huise in die middel reg.

Vereeniging middelop: area wat afgebreek was om plek te maak vir die Markpark kompleks

Al die Indiërs wat in die Vereenigingmiddelop was, was gedwing om te verskuif na die Indiërsstraat

Dit Indiërsstraat in die middelop het plek gevind vir die Markpark ontwikkeling

1917 het die Indiërs se Moslem gemeenskap 'n perseel in Mainstraat gekoop en 'n moskee opgerig.

Foto: 2022

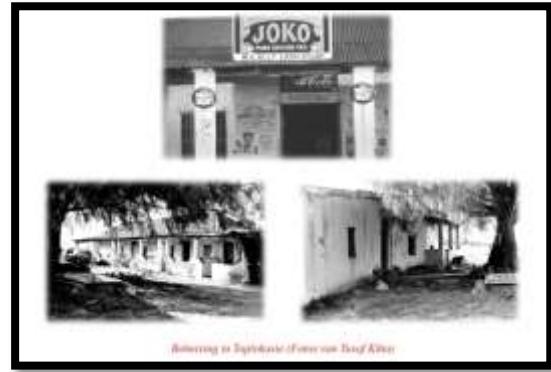
April 1967 het die stadsraad begin met die bou van 87 woonhuise in die nuwe Indiërgebied, **Roshnee**. Die meerderheid van die Indiërgemeenskap was betrokke in die handelsektor in teenstelling met die blankes en swartes en bruinmense wat hoofsaaklik in die nywerhede betrokke was.

TOP — The Old Top Location, parts of which are almost as old as Vereeniging itself, will soon be no more. Indian families in the location will all have moved out by the end of 1975, some of them already having been allocated houses in Roshnee. Here demolition work is seen in progress.

Vaalweekblad 5.1.1973

Swartes

Die meeste swartes is op die mynpersele in hostelle en kampongs gehuisves aangesien meeste trekarbeiders was wat na 'n paar maande se werk teruggekeer het na hulle verafgeleë tuistes op die platteland..

Swart plakkers het hulle gevestig op oop erwe in die een hoek van die dorp.

1910 is hulle hervestig op dorpsgrond. Hierdie area het as Top-Lokasie bekend gestaan. (Vandag Duncanville).

Top-lokasie het gou in 'n slumgebied ontwikkel met haglike toestande. Die nywerhede en myne het groot getalle werkers gelok. Armoede was groot onder inwoners van Toplokasie, meeste was ongeskoolde arbeiders wat lae lone ontvang het. Die kindersteftesyfer was baie hoog, hoofsaaklik te wyte aan ondervoeding en onbekostigbaarheid van mediese dienste.

1935 is 'n kliniekdiens in Toplokasie ingestel wat 'n geneesheer, 'n suster, 'n tandarts en apteek voorsien het.

1937 is 'n aparte kliniek vir behandeling van veneriese siektes geopen.

Tuberkulose was ook kommerwekkend, 1939 het 40 lyers behandeling in Toplokasie ontvang.

Vroue in Toplokasie het as huishulpe en skoonmakers gewerk en Vereeniging se wasgoed is gekollekteer, in Toplokasie gewas en dan weer by die huise afgelewer.

Die oorspronklike deel van Toplokasie met sy klein standplasies, nou straatjies en bouvallige woonstrukture, was teen 1930 'n krotbuurt. Die res van die woonbuurt was oorbevolk en op sommige standplose het tot 20loseerders gewoon. Die strate was ongeteer en vol modderpoele en gate.

Feitlik al die inwoners het diere soos perde en koeie aangehou en dit tesame met die swak riooldiens het 'n stank en vlieë probleem tot gevolg gehad.

Toilette is so 3 keer per week skoongemaak.

Die geweldige oorbevolking het 'n tekort aan basiese dienste laat ontstaan en 'n gebrek aan onderwysdienste.

Wrywing tussen die inwoners van Toplokasie en die personeel van die Asiatiese Bazaar loop in 1936 uit op 'n aanval op 'n Chinese winkelier deur 'n groep swart jeugdiges.

Die mees wingewende bedryf in Toplokasie was die brou en verkoop van bier en die vroue het as die "skokiaan queens" bekend gestaan. Sorghumbier is tradisioneel in SA gebrou jare voor die blankes hulle hier kom vestig het. Dit was 'n belangrike proteïne en vitamiene bron in die tradisionele diëet.

Die mynbase het egter geglo dat Sorghumbier medeverantwoordelik is vir werkafwesigheid agt drakkiesbruik en hulle beywer hulle daarvoor om die brou daarvan onwettig te verklaar.

Kragtens die Swart (Stedelike Gebiede) Wet van 1923 en die Drankwet van 1928 is die brou van enige bier deur swart mense tot 'n kriminele oortreding verklaar. Gereelde klopjagte is uitgevoer om oortreders te vang. Die "skokiaan queens" het impies in diens geneem wat hulle vroeg gewaarsku het en op hoogte gehou het van die polisie se bewegings. Die bier is in die grond in 'n gat weggesteek, met 'n sinkplaat bedek en grond bo-op gegooi. Die polisie het met soekysters op die grond gestamp, 'n hol geluid het dan dikwels die wegsteekplekke verraai.

18-19 September 1937 Die Vereenigingse Lokasie Oproer

Besoekers vanuit die dorp en kampongs het soos elke ander naweek Toplokasie binnegestroom om aan sportaktiwiteite deel te neem, te kuier en om bier te drink.

Hoofkonstabel Snijman wat in beheer van Vereeniging se polisie was, voer Saterdagmiddag 'n klopjag uit in Toplokasie en arresteer 8 vrouens vir die onwettige brou van bier.

Hierna is Hoofkonstabel Snijman en speurderkonstabel Baartman met die vangwa na die markplein waar 'n swart man 'n klip na die vangwa gooie. Baartman arresteer die swart man, maar 'n groep mans storm op hulle af en bevry die gevangene. Die vangwa word bestook met klippe, Hulle moes na veiligheid jaag en Baartman vuur paar skote met sy rewolwer in die lug af. Slegs een van die munisipale polisiemanne is lig beseer.

Snijman het versterkings van sy hoofbevelvoerder in Heidelberg aangevra en die Sondagmiddag teruggekeer vir 'n klopjag. Toe die vangwa op die plein aankom en Snijman en die konstabels uitklim, het die skare agressief geraak en hulle met klippe bestook. Snijman het die polisie beveel om te skiet, maar die skare wou nie terugval nie. Konstabel Pienaar wat probeer het om die vangwa weg te neem, is met 'n klip

teen die kop gegooi en met klippe, 'n mes en stokke aangeval en is ernstig besoer. Twee ander konstabels, Greyling en Van Staden is oorval en doodgemaak en 2 swart konstabels is ook ernstig besoer.

Die blanke gemeenskap het om wraak gevra. 'n Poliemag van 123 man het die swart woonbuurt omsingel en 'n sistematiese arrestasieveldtog begin. Ongeveer 420-450 mense is in hegtenis geneem, hoofsaaklik oor paswet oortredings, maar later weer vrygelaat, 70 is aangekla vir hulle aandeel in die ooproer, 2 was van moord aangekla.

Gemoedere het hoog geloop. 'n Kommissie het bevind dat Toplokasie 'n misdadige plek is wat streng beheer moes word. Die vernaamste gevolge was dat Toplokasie omhein is en die hekke snags gesluit is.

Bedags moes 'n woonpermit of besoekerspermit getoon word.

Die geld wat bewillig is vir 'n skoolgebou, moes vir die heining betaal.

Die stadsraad het ook besluit om 'n bierbrouery en 'n biersaal op te rig om self sorghumbier aan die swart inwoners te verkoop, 'n projek wat nie baie suksesvol was nie.

Die besluit word geneem om Toplokasie te verskuif.

Al die inwoners van Toplokasie het egter nie in armoede gewoon nie en 'n hele paar sakeondernemings soos kruidenierswinkels, slaghuise en eetplekke het floreer. Van die inwoners het die beeld van armoede probeer versag deur blomtuine en groentetuine aan te lê.

Eers na **1913** is daar begin om voorsiening te maak vir die behuisingsbehoeftes van ander bevolkingsgroepe. 'n Nuwe woonbuurt, **Sharpeville**, is gevestig so 3 km wes van die sentrale dorpsgebied van Vereeniging. Huise is gebou en die inwoners van Top-lokasie is hervestig in Sharpeville. Die uitbreiding is vernoem na John Liliw Sharpe, die burgemeester wat hom veral beywer het om omstandighede van die swart werkers te verbeter.

Sharpeville Tragedie

21 Maart 1960 het Sharpeville ,swart woonbuurt digby Vereeniging, die hele wêreld se aandag gevestig op die toestande en onrus en die stryd wat in SA heers. Die tragiese gebeure het die naam Sharpeville binne ure oor die wêreld bekend gemaak, buitelandse beleggers was oortuig dat SA op die punt van 'n rewolusie staan en geld uit land ontrek. 'n Sharpeville resessie het ingetree, gelukkig kortstondig, want beleggers het positief gereageer op die streng maatreëls wat getref is om die militante PAC en ANC te onderdruk.

1960 het 70% van Vereeniging se totale bevolking uit swartes bestaan.

Jare van vreedsaamheid het daarna in Sharpeville geheers en die munisipaliteit het honderde huise, kerke, 'n kliniek met gratis mediese sorg, winkelsentrums, skole, 'n saal, 'n swembad, sokkervelde en ander sportvelde gebou.

1966 is die bou van huise in Sharpeville gestaak want op die westelike grens van Vereeniging is 'n nuwe reuse woonbuurt gevestig, **Sebokeng**. Toekomstige behoefte aan huisvesting sal daar voorsien word en die SA Regering het huisvesting beplan aan 250 000 swartes. Sebokeng sou dan arbeiders aan die hele Vaaldriehoek kon voorsien.

Bruinmense

Julie 1967 is begin met die bou van 119 woonhuise by **Rust-ter-Vaal** vir die vestiging van Vereeniging se Kleurlinginwoners. Kleurlinge het 1960 slegs 1.3% van die totale bevolking van Vereeniging gevorm.

Foto's geneem 2021

Vereeniging Dorpswapen

VEREENIGING

PER PACEM AD INDUSTRIAM : By peace to industry.

Vereeniging se dorpswapen stel die geskiedenis en die ontwikkeling van Vereeniging simbolies voor.

In die dorpswapen is 2 hande wat mekaar groet. Die hande van Boer en Brit. Die simboliek is samesnoering, samewerking van 2 nasies. 'n Vredesduif bo op die hande dui op Die Vrede van Vereeniging.

Die leeu en zebra dui op die ryk wildlewe wat hier was. Hierdie area was 'n broeiplek van groot troppe leeus. (Waaraan woonbuurt Leeuhof se naam ons herinner)

Nywerhede, Die Rivier (Vaalrivier) en Mynbou (Steenkool) word uitgebeeld.

Die leuse: Per Pacem ad Industriam. Betekenis "Deur vrede tot nywerheid"

Betekenis volgens: <https://www.heraldry-wiki.com/heraldrywiki/index.php?title=Vereeniging>

Wapen: In swart, 'n golwende goue dwarsbalk belaai met 'n golwende oranje streepbalk (stel rivier voor). Boonste deel van skild, weeligstraal tusen twee regopgeplaaste pikke, alles goud, en in die skildvoet 'n regopgeplaaste staalpyp van natuurlike kleur tussen twee goue tandratte.

Helmteken: 'n Duif met 'n olyftakkie in die bek, sittend op twee groetende regterhande wat by die gewrigte afgesny is, alles van natuurlike kleur.

Goud en swart.

Skildhouers: Regs 'n leeu en links 'n sebra, albei van natuurlike kleur.

Gras aan voet, besaai met veldblomme, alles van natuurlike kleur.

Wapenspreuk: PER PACEM AD INDUSTRIAM

Origin/meaning:

The arms were originally granted on 20 October 1955. These arms were again granted on 26 June 1987.

The wavy bar symbolises the Vaal river, that runs through the town. The mine picks and cogwheels symbolise the importance of mining and industry in the city. The thunderbolt symbolises energy, whereas the steel pipe is also a symbol of the steel industry.

The crest shows a pigeon and two hands. The crest symbolises the Peace Treaty, signed in 1902 in Pretoria, but negotiated in Vereeniging, which marked the end of the Boer wars.

The supporters, a zebra and a lion, are typical animals in the area.

The motto PER PACEM AD INDUSTRIAM, means By peace to industry.

Vereeniging:

**Die betekenis van ons
Stadswapen**

Wie van ons in Vereeniging ken die betekenis van ons stadswapen, wat dit voorstel of uitbeeld?

Volgens die heraldiese beskrywing daarvan stel die sittende duif met 'n vrugdraende olyftsteel in die bek heelho, die vredesverdrag voor wat die Anglo-boereoorlog beëindig het, en wat in 1902 in Vereeniging aangegaan is.

Die inmekkaar geslaande hande is 'n voorstelling van die plegtigheid toe die spoorwegbrug, wat die Transvaal met die Vrystaat verbind, formeel vir verkeer in Mei 1892 oopgestel is en waartydens President Kruger van die Transvaal en President Reitz van die Oranje Vrystaatse Republiek op die brug ontmoet het, en mekaar 'n handdruk gegee het.

Die leeu en die sebra wat as skildhouers gebruik is, kom voor

in die name van die twee oorspronklike please waarop die dorp aangelê is. Die dorp is aangelê op 'n gedeelte van die plaas "Leeu-kuil" terwyl een van die ander oorspronklike please in die gebied die naam „Kwaggafontein“ dra wat aandui dat leeu soos sebras in groot getalle in hierdie gebied aanwezig was.

Die skild wat deur die leeu en sebra vasgehou word, is swart en tesame met die twee goue pikke stel dit die steenkoolmyne in hierdie gebied voor terwyl die donderskig tussen die twee goue pikke, elektrisiteit voorstel. Die staalpyp en twee goue tandrate stel die verskillende nywerhede voor terwyl die golwe die water voorstel.

Vereeniging se leuse is natuurlik Per pacem ad industriam, wat beteken Van Vrede tot Nywerhede.

Vaalweekblad 19.2.1965

Vereeniging: Ontwikkeling en Huidige situasie (2022)

Vaalweekblad 15.5.1964

VEREENIGING SNEL VOORUIT

Vereeniging beleef 'n ongekende bloeitydperk in die houbedryf. Soortg die begin van Augustus is R2214,628 goedkeur tenuur 97 plange ter waarde van R972,241 vir diervalle tydperk verlede jaar.

In die tydperk is plange vir die uitbreiding van 16 fabrieks en ander grootte gebiedskant.

Die eerste "saamkom" wat geplaans is is die vry blanke woonbuurt in Augustus het die vierde van 148 percelen die grootte gekry om self houtbouwery te bou. Verlede maand is dit nuwe en planne geplaans.

Die nuwe nuwe nuwe huise wat in voorstaande nuwe Arendapark, Driekruisvlei, Durbanville en Kasteel gebou word.

Die nuwe boustaat en egter in die noordelike plase. Talle kantoor en woonstelgeboue en woonstelgeboue is in aanbou.

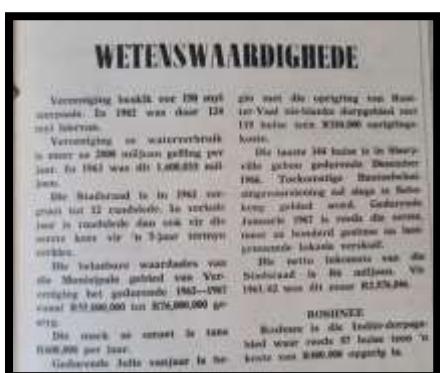
Die nuwe kantore is van die Raad wat vrydag is om in die oorgenoemde Vlaardingskuil te bate.

Talle nuwe geboue het ook die algomme tyd van elektrisiteit verwind.

Sasolburg help

Die vroeëre kompaniere van Sasolburg het R300,000 ingesamel ondersteunings aan hul Poort-Eikenbosch kollegas in help na die vloeddram van die stad getref het. Ons dink vereit ons die lang bestaande wortalkie van hul hardige bouingsvervoer het", skryf Sul

Vereeniging 75 Jaar

Vereeniging 75 Jaar

VAALWEEKBLAD

Sonlandpark streets named for councillors

When Sonlandpark was proclaimed in 1961, the names of former and in-comer, living and dead, Vereeniging town councillors were bestowed on the streets of the suburb.

The first names go to local hero, Eddie (EWL) who was a member of what was then called a Huddie Board established in 1903. This highlights the pre-eminence of

Konlandpark residents when it came to their election of a Mayor - in fact, they had done so since 1909.

Mr Reynolds was succeeded by the establishment of Sonland Park, around after the formation of Vereeniging in 1910. Then Manager of Parks and Estates Department and appointed the Town Council with the honourable name of Sonland Park in the development of Dickson Park, which was named after the police station.

Tellie (TJ) in Mr Reynolds' era completed persuading the council to accept payment for a property in Sonland Park - and that they were paid full-rents amounts - and that he was the first to offer a public parking lot on Union Street opposite the Vereeniging Station.

The memory that once used this was transferred to Three Rivers on Broadwater Street off the Sonland Park.

Mr Gilly Herk was Mayor in 1914/5. During

Vaalweekblad 4.5.1973

Vaalweekblad 27.7.1970

VEREENIGING : Huidige situasie 2022

Provinsie : Gauteng (voorheen Transvaal)

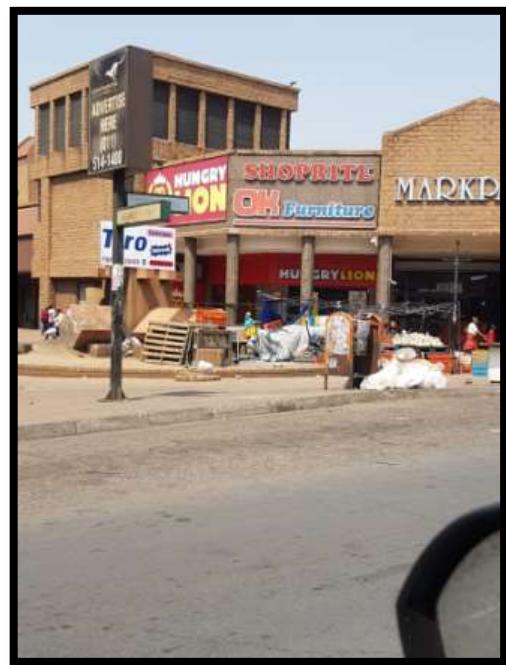
Distrik Munisipaliteit : Sedibeng

Plaaslike Munisipaliteit : Emfuleni

Oor hierdie tragiese situasie tans wil ons nie te veel sê nie. Indien Vereeniging se grondslag en aard en groei agt mynbou en industriële ontwikkeling in ag geneem word, is dit duidelik dat Vereeniging grootliks afhanklik is van die vervaardiging van staal-, yster-, metaal- en kleiproducte. 'n Wankelende sektor in krisis. Alhoewel die Stadsraad doelbewuste pogings aangewend het met handelsontwikkeling (Markpark en ander groot besigheidssentrums asook tersiêre opleidingsentrums (NWU, VUT) is die nood en agteruitgang in Vereeniging kommerwakkend.

Ongelukkig vind die vooruitgang of agteruitgang van geen dorp in isolasie plaas nie en vorm deel van die hele landsituasie. Politieke invloed, ekonomiese invloed, onrus en ander landsfaktore speel onvermydelik 'n groot rol in elke streek en dorp.

Markpark: Toe en Nou (2022):

Bronne:

Vaalweekblad se Gedenkuitgawe : 55. Legendas en ellendas uit die Vaal

Internet: Wikipedia

Dr Mario Milani, persoonlike plakboek.

Uit: Fotobeeld van 300 Monumente, Standbeelde en Gedenktekens langs die pad van Suid-Afrika.

Fakkelloop van die Voortrekkers 1938

Simboliese Ossewatrek 1949

Erfenisstigting Naslaansentrum

Voortrekkerboekie: Hou Koers

MONUMENTE EN GEDENKTEKENS OPGERICHT TYDENS DIE SIMBOLIESE OSSEWATREK EN VOORTREKKEREEUFES, 1938 Deur VICTORIA REGINA HEUNIS

Die Ossewaens op die pad van SA

Die vlam in die nis in die Voortrekkermonument

Gedenkboek van Voortrekker. Fakkelloop

Gelofteland.org

Die Voortrekkers Facebookblad.

Koerantberigte 1938

Vereeniging History.

The Tractor Book : The Definitive Visual History

Vereeniging 1892-1967 Suid-Afrika deur R L Leigh

Massey Ferguson Tractors deur Michael Williams

VEREENIGING

PER PACEM AD INDUSTRIAM : By peace to industry.

Ons Storiewa 2019:

Vereeniging Deel 1 Lank lank gelede. Ontdekking van steenkool

Ons Storiewa 2020:

Vereeniging Deel 2 Van Plaas na Myngehuggie na dorp

Ons Storiewa 2021:

Vereeniging Deel 3 Opstaan na die ABO

Ons Storiewa 2022:

Vereeniging Deel 4 Van myndorp na Nywerheidsdorp na Handelsentrum

Samesteller:

Kobie Ströh

Facebook : Monumente, Gedenkstene en Interessanthede Suid-Afrika

Webblad : www.monument-sa.co.za

Vir Papierdokument : Kontak Gys Ströh 082 934 8017 of Kobie Ströh 083 755 4444

